

Oma kustannus on paras kustannus

Reima Mäkinen on suomalaisen omakustannussarjakuvan veteraaneja. Hän on myös taidegraafikko, postitaiteilija, sanaristikoiden piirtäjä, omakotitaloasuja ja paljon muuta.

Sarjainfo vietti hänen seurassaan kevätpäivän Kangasalla.

Sarjainfo: Olet pyörinyt sarjakuvien parissa jo kohta viisitoista vuotta. Milloin ja miten kaikki alkoi?

Reima: Jo seitkytluvun puolella. Kai se alkoi silleen, että koulussa piirreltiin tunnilla ukonpäitä kirjat täyteen. Ja sitten ruvettiin tietysti piirtämään supersankareita ja muita tämmösiä.

Teräsmies oli varmaan sellainen suurin innoittaja, ne vanhat kuuskyt- ja seitkytluvun Teräsmiehet. Sitten sen jälkeen, kun kiinnostuin vähän enemmän Teräsmiehestä, niin sitten löytyi tämä Sie-

gelin ja Shusterin Teräsmies. Ja olihan siinä rinnalla noi Tintit ja Asterixit ja Non Stopit sun muut, mutta Teräsmies, Ihmenelokset ja Hämmästyttävä Hämähäkki olivat kuitenkin suurimpia vaikuttajia, semmoisia mikä lapsuudessa toivat innon varsinaiseen tekemiseen.

S: Oliko ensimmäinen julkaistu sarjakuvasi supersankarijuttu?

R: Joo, ekassa omakustanteessa, Explosion Comicsissa vuonna 1979, oli toi Magneettimies... Sitä lehteä teki Tuomolan Petri ja minä. Meillä oli molemmilla tällanen teräsmieskloonityyppinen sankari, mulla oli Magneettimies ja Petellä oli Aavemies, molemmat teki yhden jutun... niistä ovat monet löytäneet hauskaa camp-henkeä sitten myöhemmin...

Explosion Comicsin painos oli kaksikytviis kappaleetta... kakkosnumero oli sitten kolmekym-

Hans-pösilö kuuluu Reima Mäkisen vastenmielisimpiin hahmoihin. (Hans markkina-rossa)

mentä.

Zip oli sitten seuraava lehti. Siitä oli jo sadan kappaleen painos. Zip nelosesta oli sataviisikymmentä, siinä oli käsin painettu kansi.

S: Milloin viimeinen Zip ilmestyi?

R: Oliko ollut -83 tai -84... Olin silloin taidekoulussa Kankaanpäässä. Valmistuin taidegraafikoksi -84.

S: Sä olet siis syntyisin Tampereelta, sitten olit Kankaanpäässä, sitten Porvoossa...

R: Joo, koulun jälkeen muutettiin Porvooseen, ja silloin mulla oli nähten sarjakuvien kanssa sellanen jäähdtytelykausi, vähän samantyyppinen kuin nyt on. Asuin niin kaukana Tampereelta, ettei

noihin Tampereen sarjakuvaseuran rientoihin tullut sieltä asti lähdeyttä.

TAMPEREEN SARJAKUVASEURA

R: Mä oon Tampereen sarjakuvaseuran perustajajäsen, Peten kanssa perustettiin se, sitten siihen saatiin mukaan näitä muita innokkaita. Mannisen Pekka on kanssa ollut ihan alusta asti ja se on ollut sellanen moottori, joka on ensimmäisen vuoden jälkeen pitänyt sitä varsinaisesti hengissä. Siinä ovat muut olleet enemmän statisteja.

Sarjariin (Tampereen sarjakuvaseuran lehteen) olen piirtänyt melkein jokaiseen numeroon. Tykkään tehdä usean sivun juttuja, ja sinne olen tehnyt monet mun parhaista töistä.

Zippo n:o 4.

UUTTERA RISTIKKOPIIRTÄJÄ

S: Omassa historiassasi päästiin Porvooseen asti.

R: Joo, se oli hiljaisempaa kautta tai kokeilevampaa, silloin mä tein koulun jälkeen vähän taidetakin, pidin näyttelyä ja sillai. Mutta piti sitä elääkin, mä olin Porvoossa tiskaamassa jonkun aikaa, samaten olin mainostoimistossa siellä pisimmän ajan, mitä mä oon koulun jälkeen ollut oikeissa töissä. Sitten muutettiin Jyväskylään, siellä mä olin kans muutaman kuukauden mainostointimistossa, sen jälkeen on sitten tullut tämä sanaristikoiden puhtaaksi piirtäminen. Niitä kun voi tehdä kotona, niin voi ihan vapaasti muuttaa minne vaan.

S: Kuinka paljon sä nyt oot tehnyt ristikoita?

R: On niitä varmaan yli tuhat kolmesataa. Kai mä olen Suomen ahkerimpia ristikkopiirtäjiä. Mä teen siinä lähes kaksikymmentä ristikkoo kuukaudessa, pari sataa ehkä vuodessa.

S: Sitten tienaat leipääsi myös sarjakuvia tekstaamalla?

R: Tekstaaminen on tosi mukavaa, siinä ei tartte ajatella mitään, hah hah. Ainoa haittapuoli on se, että jos paljon tekstaa, keskisormi tulee kipeeksi, mutta muuten se on kohtuullisen mukavaa työntekoa. En oo tehnyt muita tekstaushommia kuin Jalavalle. Ja sitten tekstasin yhden Hiekkaa suuhun numeron Ovas-

kalle. Hyvä olisi omakustanteoissakin kiinnittää huomiota tekstaamiseen, se on monella ihmettelemässä. Näyttelytoiminta on ihan kivaa, mutta siinä on kova työ. Me ollaan nyt suunniteltu tarjota sarjakuvakurssien ohkeen näyttelyitä esimerkiksi kirjastoille. Eurassa oli näyttely mukana sillai, että kävin yhtenä iltana opettamassa ja pystyitin näyttelyn ja viikon päästä kävin opettamassa uudestaan ja hain näyttelyn pois.

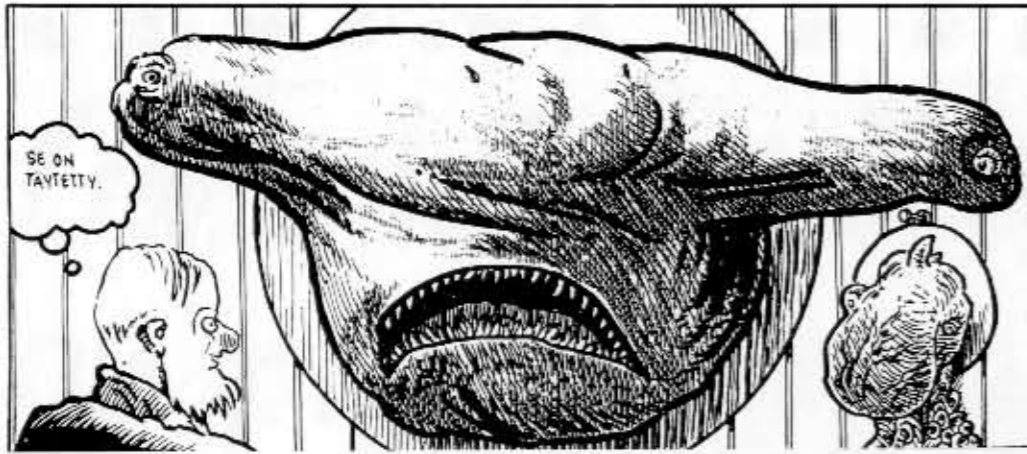
S: Sähän olet järjestänyt myös näyttelyitä Tampereen sarjakuvaseuran nimissä?

R: Joo, Sarja/kuva/ilmio koottiin Jyväskylän Aalto-museolle 1988, sieltä se siirrettiin tänne Tampereelle ja sitten vielä Hyvinkäälle. Se oli semmoinen isompi ponnistus, johon liittyi myös kataloogi. Itse näyttelyssä oli esillä kaikenlaista sarjakuviin

liittyvää oheistu otetta ja *krääsää*. Se oli Tampereen sarjakuvaseuran isoin näyttely, maanlaajuisestikin aika iso. Siellä oli aika eri aloilta kamaa. Taiteilija Jarmo Mäkilältä oli useampikin iso maalaus, ja kaupallista puolta kanssa, Batman- ja Hämähäkkimiesvetimiä lapsille. Eestläisiä piirtäjiä oli kanssa mukana, Priit Pärn kävi itselkin siellä museossa

ihmettelemässä.

Näyttelytoiminta on ihan kivaa, mutta siinä on kova työ. Me ollaan nyt suunniteltu tarjota sarjakuvakurssien ohkeen näyttelyitä esimerkiksi kirjastoille. Eurassa oli näyttely mukana sillai, että kävin yhtenä iltana opettamassa ja pystyitin näyttelyn ja viikon päästä kävin opettamassa uudestaan ja hain näyttelyn pois.

Kapteeni Kiskon hirmuinen vasarahai on nähty myös metrisenä värillisenä grafiikanvedoksena. (Zippo n:o 5)

aloittelijalla se, missä eniten olisi korjattavaa. Se tavallaan kasvattaa ymmärtämään sarjakuvan laajemmassa merkityksessä.

SARJAKUVALLA LEIPÄÄ

R: Aloitin kaupallisen sarjakuvapiirtäjän urani *Pahkasiassa*, tein sinne strippejä **Paretskoin** käsikirjoituksiin, ja sen jälkeen oman parisivuisen jutun. Sitten tehtiin ton **Kutilan** kanssa kahden rivin sarjaa *Ville Videomonitori* Videokanava-lehteen, se ilmestyi vajaan kymmenen numeroa, yhdessä ideoitin, mä luonnostelin ja Kutila tussasi.

Sitten Jyväskylässä alkoivat nämä mun muutamat pitempään pyörineet kaupalliset sarjat, eli mun Tuotantouutisiin piirtämä, **Erkki Vuokilan** käsikirjoittama *Herra Tarkkanen*, joka loppui viime vuonna, ja sitten tää *Libero*-lehden sarjakuva, se taisi kanssa alkaa siinä -88. *Liberon* homma oli ihan hauska, tällainen tabloid-sivu, joka siis oli muotonsa puolesta hyvinkin vapaa. Se ei ollut rahallisesti kovin kannattava, mutta muuten se oli kiva, siinä kun sai olla kantaa ottavia juttuja, joita mä tykkään tehdä eikä tarvinnut välittää niistä lukijoista niin paljon.

Yhtään juttua ei sensuroitu, vaikka muutama niistä oli aika ufojuttuja, esimerkiksi silloin kun me ruvettiin oikein tiukan linjan kasvissyöjiksi, niin mä tein oikein sellaisen hihhulijutun. Se *Liberon* homma kuului nyt myöhemmin,

kun sinne tuli uusi päätoimittaja, eikä meillä ole niin hyvin synkannut enää yhteen...

Mulla oli *Liberossa* pari vakiohahmoakin, toimittaja Kari Hippi ja Hans, joita oon käyttänyt muissakin jutuissa, Kari Hippiä Zipossa ja Hansia omassa lehdesään.

YKSILÖLLINEN ZIPPO

S: Milloin Zippo alkoi?

R: Se oli tavallaan jatkoa *Zipile*, se alkoi kun olin Helsingissä talkkarina 1989. Siellä tuli taas hirvee into sarjakuviin, just ennen kuin alkoi tää uusi omakustannebuumi, kun kaikki näytti niin tylsältä. Siitä se sitten lähti.

Mä myin niitä innokkaasti, kun piti saada rahaa talon oston. Zippo ykkösestä ja kakkosesta tuli kassaan noin viis sataa... Niiden painos oli noin kolme sataa.

Sitä joskus ajattelee, että kannattaako tätä tehdä, mutta kun ei kukaan tuu väkisin viemään noita sarjakuvia pöydältä, että nyt mä julkaisen tämän, on ehkä helpompaa julkaista itse kuin tarjota muille ja odottaa viis kuukautta, jolloin se on jo omasta mielestä ihan huonon näkönenkin...

S: Sä oot tehnyt Zippoja sillä tyylillä, että ne on aika yksilöllisen näköisiä... niissä on kaikkia leimoja ja sellasia...

R: Se juontaa juurensa tosta

postitaiteesta, eli siitä kun lähetetään ihmisille ympäri maailmaa kaikkea mukavaa paperisälää ja muutakin roinaa, ja sen postitaitteen mukana tuli tää leimasimien tekeminen ja kaikki muukin tällainen mukava leikkaa-liimaa-pidä-hauskaa-ja-tee-mukamas-taidetta-samalla-systeemi. Oli ihan luonnollista siirtää lehtiin tää sama ideologia. Musta on ihan älytöntä, että sarjakuvalehtien kaikkien täytyisi olla huippukuntoisia ja samanlaisia... yhtä hyvin kaikki voisivat olla erilaisia...

S: Vähän sama juttu kuin *Raw*-lehdessä oli aikoinaan... että kaikki lehdet on yksilöllisiä. Sähän jopä leikkasit jostain *Marvel*-lehdessä jonkin kuvan mukaan...

R: Joo, se oli se keräily-Zippo, joka oli varsinainen saavutus tällä saralla. Siitä oli vähän pienempi painos, joka onkin muuten jopä loppu. Tässä on etukannessa ensin kaksi leimaa ja käsin piirretty kirjain ja sitten täällä on tää nelivärisen *Marvel*-sarjakuvan ruutu ja vielä takakannessa on postimerkki... eli siinä oli puhdasta kerrakseen... sen painos oli vaan 125 kappaletta.

Ykkös- ja kolmoszipoissa oli kans leimat... vitosessa oli värikansi ja Tuomolan *Peten* leikkaama leima molemmissa sisäkansis-

Kirkkoherra Rungius nousee haudastaan. (Sarjari 28)

sa. Zipoissa on ollut lähinnä mun ja *Peten* sarjakuvia ja sitten jotain avustajia, ulkomailta Priit Pärn Eestistä, **Gianluca Lerici** Italiasta ja **Michael Leigh** Englannista.

S: Miten noi värit on tehty noi-hin vitosen ja kutosen kansiin?

R: Ne on käsin eroteltu... kaikki on kysyneet, että hienot nelivärikannet, paljon maksoi, mutta täytyy todeta, että ne on vaan kolmivärikannet, siinä on keltainen, sininen ja punainen, ja mustaan on painettu kaikki päällekkäin.

S: Tuossa sun omakustantamisessa on käsityö arvossaan...

TAIDETTA POSTELJOONIN LAUKUSTA

R: Ahaa, sä varmaan haluat kysyä nyt postitaiteesta...

S: Kerros nyt siitä.

R: Siinä on ideana se, että suuriin piirteihin kaikki mikä menee postissa ihmiseltä toiselle muutuu taiteeksi, eli suurin osa näistä postitaiteilijoista on sitä mieltä, että kommunikaatio sinänsä on jo arvokasta. Maasta toiseen lähetetään kaikenlaista ostoskuiteista ja bussilipuista veistoksiin. Siihen sisältyy tietysti kaikki lehdet ja kutsukortit ja valokuvat, piirrookset, kaikki mahdollinen. Suomessa postitaitteen uranuurtaja ja grand old man oli **Arto Kytöhonka**, edesmennyt sarjakuvaneuvos.

Yksi postitaidesysteemi on järjestää jotain projekteja: joku ilmoittaa tän verkoston kautta, että se haluaa jotain tietynlaista aineistoa, se rajaus voi olla joko tekniikka tai teema tai mikä tahansa, ja kaikki muut ihmiset maailmalta lähettää sille roinaa.

S: Onko sarjakuvia lähetetty?

R: Jonkin verran. Ranskassa on eräs suuri Mikki Hiiri-fani, joka haluaa Mikki-kamaa, sitten mulla oli tää *Art Against Apartheid*, joka liittyi laajempaan rotusorron vastaiseen projektiin, miellä oli näyttelykin Porissa niistä, mutta sitten mä kokosin omana projektina vielä sarjakuvalehden niistä ulkomaisten tyyppien sarjoista. Suurin osa niistä ei ollut aikai-

Tuulennopea Ayrton Prune ei turhia aikalle. (Kuvamutaatioita)

semmin tehnyt sarjakuvia. Ne oli kuvataiteilijoita, suurin osa itälokien maista.

Postitaidet on sellaista, että siihen saa kaikki rahansa ja aikansa hukattua. Se on mielenkiintoista just sen takia, että täälläkin hetkellä kymmenet, ellei sadat ihmiset tekee jotain postitaidesysteemiä jollekin toiselle ihmiselle, ja kymmenet on menossa postiin viemään sellaista viestiä ja varmasti yhtä monet tutkii saamiaan viestilappuja. Niitä kulkee maailmalla tosi paljon. Niitä on aatteellisia ja huuhaajuttuja, joku saattaa kerätä napanöftää tai jotain...

On mahdoton arvioida, montako näitä harrastajia on. Jos lasketaan sellaiset jotka tuottaa itse eikä vaan kopioi toisten tekemiä videokasetteja, niin kyllä niitä varmaan tuhansia on, koska toiset on välillä aktiivisempia. Sellaisia ihmisiä joiden nimi näkyy koko ajan, olisiko niitä noin 500... siis tällaista ydinjoukkoa, joka tapaa toisensa kokouksissa. Kokouksissa on jotain performansseja ja kaikkea hullua, kaikki ovat ihan kuin humalassa koko ajan. Postitaitteen tekijät on rennompia ja vähemmän rypyytsaisia kuin sarjakuvantekijät. Siinä toimitaan enemmän ideatasolla, postitaitteessa idea ja ajatus ovat tärkeämpiä kuin toteutus.

UNDERGROUND-AMATSON OCTOBRIANA

S: Tampereen sarjakuvaseura julkaisi viime vuonna albumin *Octobriana ja Helvetin X piiri*. Mistä siinä oikein oli kyse?

R: Albumin kypsyttely alkoi samaan aikaan kuin Zippo. Ensin mun tarkoitus oli saada **Niemen Timo** mukaan tekemään Zippoja. Siitä asti kun olen nähnyt Timon töitä, oon tykännyt sen sivellintekniikasta, joka on mun mielestä ihan Suomen hulpputasoa. Mä aattelin, että tällasta lahjakkuutta pitää hyödyntää.

Mä oon vähän sellanen laiska ja huono keksimään mitään, niin ajattelin, että otetaan valmis sankari ja ruvetaan tekemään juttua *Octobriana*sta. Me tehtiin sitä ainakin pari vuotta, muutamia sivuja ja piirrettiin pariin kolmeen kertaan. Harvoin kävi niin, että molemmat oli tyytyväisiä sivuihin.

Koska mä tein sitä kässääriä, mun oli vaikeo olla puuttumatta piirrookseen kanssa, jos siinä oli jotain pientä korjattavaa tai muuta. Alun perin oli tarkoitus, että Timo olis tehnyt aika nopeat luonnokset ja mä olisin sitten korjallut niitä hieman. Mutta onhan se selvä, ettei piirtäjä tykkää, jos tullaan sanomaan, että tee toi toisella lailla. Kyllä me molemmat siitä aika paljon opittiin. Se oli sellainen kokeilu.

S: Oletteko saaneet palautetta? Tekonahkakansista ja muista?

R: Positiivista lähinnä. Infossahan sitä ei ole vielä tänäkään päi-

vänä arvosteltu. Henkilökohtaisesti petyin sen myyntiin, liian kalliskaan se ei ole, painos on 500, siitä on myyty 350.

S: Sinähän olit jossain tekemisissä **Bryan Talbotin** kanssa *Octobriana*n tiimolita.

R: Joo, Talbot teki omaa sarjaansa *Luther Arkwrightia*, ja **Jukka Murtosaari** kertoi, että sillä oli siinä yhtenä hahmona tää *Octobriana*. Talbot ei vissiin ollut perillä tän *Octobriana*n syntyhistoriasta. Mä kirjoitin sille kirjeen, joka julkaistiin yhdessä *Luther Arkwrightin* numerossa. Me ollaan jonkin verran kirjoiteltu sen jälkeen.

Mä lähetin tän albumin *Talbotille* ja **Trina Robbinsille**, jotka molemmat on *Octobriana*-faneja. Robbins kirjoitti, ettei tällainen näin hieno systeemi olis ikinä mennyt Amerikassa läpi. Siellä se olis julkaistu naurettavana paperikantaisena versiona. Meille ainoo mahdollisuus saada se ulos oli Tampereen sarjakuvaseuran kautta. Se kävi *Likellä* ja *Jalavalla* katsottavana. Palaute niiltä oli niin selvää, että turha sitä olisi ollut vuosikausia pyörittää tuolla kustantamoissa.

S: Minkä verran olet muuten tehnyt yhteistyötä eri ihmisten kanssa?

R: Tarkkasten ja *Videomonitorin* lisäksi olen piirtänyt kaksi **Pauli Kallion** käsikirjoitusta ja yhden **Timo Varpion** kässärin

käsikirjoituksen, "Ostoksilla". Mannisen Pekan yhden käsikirjoituksen olen tehnyt kans joskus aikoinaan. Itse olen tehnyt käsikirjoituksia Niemen Timolle ja Tolppasen Petrille. Niitä voisi tehdä enemmänkin, mutta sille pitäisi aina syttyä niin palavasti, että se roihautais oikein kunnolla, kun ihmiset asuu eri paikkakunnilla. Eikä meinaa ehtiä oikein tehdä omia hommiaankaan. Se on ainainen ongelma löytää tasapaino työnteon ja harrastusten välillä.

SARJAKUVATAITEILIJA

S: Entäs omien sarjosi sisältö: millaisia linjoja niissä on muotoutunut vuosien varrella?

R: Nykyään ne on kai aika sisäänpääntäviä, kun mä asun täällä puolittain erakkona nykyään enkä mä aikaisemminkaan ole niin paljon ollut tekemisissä ihmisten kanssa, enemmän kirjeenvaihdossa. En tiedä, mitä ihmiset näistä ajattelee, ymmärtääkö niistä kukaan mitään. Mulla on ilmeisesti vähän se vaikeus, että ihmiset ei tajua, milloin mä lasken leikkiä. Mulla on kai vähän kummallinen huumorintaju. Välillä siitä tulee tosi skitsofiilisiä.

Mun varsinaisia teemoja ovat feminismi, jollain tasolla, miehen ja naisen suhteet, romantiikka... yhteiskunnallisia kannanoitoja. Supersankarit ja yleensä kaikki stereotyypit samoin kuin populaarikulttuurin ilmiöt tarjoavat

Kari Hippi & pakolainen

hyvän pohjan kehittelyille.

Mullahan piirrostyylit muuttuu tarinan mukaan. Strippejä en oo tehnyt kuin reilu satakunta tähän mennessä: melkein piirtäminen on mulle niissä vaikeempaa kuin ideointi, mä en jotenkin mahdu piirtämään niihin ruutuihin.

S: Toissasi näkyy nykyään Burns-vaikutteita...

R: Eka Burns-vaikutteinen juttu ilmestyi jo 1987. Oon dignut Burnsia jo pitkään. Mä säädin kehumaankin, kun se kävi Turussa, että mä oon ollut sun fani kymmenen vuotta. Se vaan ihmetteli, että oonko mä jo niin kauan julkaissut töitä.

Mutta mulla on tosiaan tällaisia kestoaiheita... **Brian Boland, Mark Beyer... Kevin O'Neill** (Nemesis, Marshall Law) on ihme ukko. Siitä ei tiedä, miten hyvä se on piirtämään. Jotkut ruudut ovat hauskaa kökköjä, useimmat kuitenkin upeita. Vanhemmista **Basil Wolverton** sekä **Hergé** ja ligne claire -koulukunta ovat olleet aina enemmän tai vähemmän mieleen. Uusin on ehkä **Julie Doucet**, joka

on ollut suosikkina noin viisi vuotta. Näin yhdessä saksalaisessa pikkulehdessä, johon itsekin piirsin, jotain Doucetin töitä, joita se teki omakustanteisiinsa. Olin heti ihan myyty, vaikka en saanut selvää ranskan kielestä...

S: Sullahan on ollut puolestaan myös sarjakuvavaikutteita grafiikkasasi tai muussa taiteen tekemisessäsi.

R: Silloin kun tein näitä sarjakuvamaisia grafiikantöitä, mä tutkin lähinnä sitä ääriiviivan ja pinnan rajaa, viivan ja pintojen sommittelua, syvyysoikutelman luomista, perspektiiviä, sellaista. Kyllä mulla sarjakuvista on vaikutteita joissakin jutuissa. Ja animaatiosta kanssa: mulla oli osa loppuyöstä Kankaanpäästä tietokoneella tehtyä animaatiota, sellainen puolen minuutin basicilla väännetty esinettä pyörittävä juttu.

Mä oon vasta nyt ruvennut tekemään uudestaan kuvia tietokoneella. Kun mä ton neljäkasikutoisen hankin, kukaan kaveri ei oikein osannut selittää, millaisia juttuja sillä voi tehdä. Nyt mä tiedän, että se ei ole luovuuden este.

Kovasti olen suunnitellut tehdä tietokoneanimaatiota, mutta aika ei riitä. Grafiikkaa, joka mulla koulussa oli päällimmäisenä, en oo tehnyt moneen vuoteen. Täällä Kangasalla oli vuosi sitten näyttely, jossa oli vanhoja kollaaseja ja sellaista.

Olin vuonna 1989 Jyväskylän Talven taitelija, yksi kolmesta, se oli ehkä taiteilijauran suurin saavutus tähän asti. Siellä tuli jonkin verran myyntiäkin, mutta taiteen tekemisellä ja sarjakuvilla en ole koko ikänini monta tonnia tienannut. Ristikoiden piirtämisestä, tekstaamisesta ja opettamisesta se leipä lähtee.

SARJAKUVAOPETUSTA KÄDESTÄ PITÄEN

S: Niin, sinä olet opettanut myös sarjakuvien tekemistä.

R: Jyväskylän kaupungin kulttuuritoimistossa meni läpi ehdotus sarjakuvakurssin pitämisestä vuonna -84. Me oltiin pidetty Mannisen Pekan kanssa niitä aikasemmin, mutta kun sitten Jyväskylässä piti rahaa taas saada jostain, niin aloin pitää sarjakuvakursseja. Auksi se oli lyhyt kurssi, myöhemmin se muuttui Jyväskylän kaupungin kuvataidekoulussa sarjakuvatyöpajaksi. Siinä meni varmaan pari vuotta, useampi lukukausi sitä tuli pyöritettyä, ja samalla tuli itsekin tehtyä.

Lähdän nykyäänkin mielelläni opettamaan, milloin vain pyydetään. Viimeksi olen tehnyt opetuskeikan pari kuukautta sitten. Kun on valmiit opetuspaketit, niin on helppo lähteä. Siitä vaan soveltaa sitten. Kun on valmiit kalvot ja monistheet ja diat, niin se on kivutonta hommaa. Eikä se jännitä eikä pelota enää...

S: Miltä se nouseva sukupolvi

Zippo n:o 4

sitten näyttää?

R: Ei ne oo sen kummempia kuin silloin kuin aloitin kymmenen vuotta sitten. On se taso siitä ehkä vähän noussut. Sen ainakin huomaa, että niillä on ihan eri esikuvat kuin meillä aikoinaan, eli nykyään tällainen uusi amerikkalainen supersankarijuttu on kova sana, eli niiden sarjat on huomattavasti sekavampia kuin meikä-

laisten Teräsmiehiä lukeneiden... se on ehkä se suurin ero. Ja ainahan se näkyy, millaista sarjakuvaa maassa julkaisaan: mitä paremmat esikuvat, sen parempia juttuja.

S: Viimeisen kymmenen vuoden on julkaisut laatutarjakuvaa aika paljon, näkykö se vain hienoisena tason kohoamisena?

R: Joo, aikuisten sarjakuvaaahan

sitä on julkaistu, ja se ei näy tällaisten vähän yli kymmenvuotiaitten töissä, ei kai ne sellaisia viitti lukee. Vanhempien töissä se heti näkyy...

S: Olet muutenkin toiminnut jonkinlaisena isäohjelmassa nuorille pienlehtien tekijöille?

R: Monet kaverit ovat puolesta nuorempia... sitä on sellainen vertaani...

S: Ottavatko ihmiset sinuun paljon yhteyttä?

R: Ei niin kauheesti. Siinä tulee helposti tehtyä sellaista kriitikonhommaa, ja se on jotenkin ikävää puuhaa. On kyllä mukava neuvoa ihmisiä alkuun, mutta sitä on kauheen vaikeeta tehdä niin, että siitä ei olisi samalla haittaa.

S: Sullahan oli Sarjainfossa juttukin pienkustantamisesta (Sarjainfo n:o 71).

R: Monet tekijät ovat sanoneet, että siitä on ollut apua.

S: Siinä oli oikein herttaisia niksejä, esim. että kannattaa käyttää jotain sanomalehtipainoa alustana, kun näyttää lehtiä kokoon...

R: Joo, sarjassamme huonoja itse keksimiä niksejä, mulla on niitä muiltakin elämäniloilta. Mä suunnittelin sille jutulle jatkoakin, juttua siitä, miksi pienlehdessä ei voi tulla suurta. Vaikka se kyllä sisältää sellaisen pessimistisen lähtöasetelman, etten tiedä onko se niin hedelmällinen jutunaihe.

S: Kommentoi vielä lopuksi suomalaista sarjakuvaa nykyään.

R: Alppareissa on vaikeeta saada niihin tarpeeksi kova taso, joka houkuttelisi ostajia suhteessa hintaan. Mä en edes ymmärrä, millä suomalainen sarjakuva pystyis kilpailemaan ulkomaisen kanssa. Mä en voi käsittää sitä, minkälainen sen pitäisi olla, koska siltä tavallaan odotetaan enemmän kuin ulkomaiselta, ja sitten sen hinnan ei pitäisi olla yhtä kova.

Piirtäjälle se raha, mitä alpparista saa, on pelkkä nimellinen korvaus. Siitä on vaan harrastukseksi. Ilman kunnan apurahaa sitä piirtää vaan ilmaiseksi tai kaupallista kamaa johonkin lehteen. Mulla ei oo siltä kaupallista apurahaa. Jos haluaa rihastua, niin on parasta tehdä jotain muuta kuin sarjakuvaa.

Jukka Vesterinen

